

10.000 udeležencev na taboru v Ljutomeru

Narodni tabor v Ljutomeru, kateri se je vršil zadnje nedelje ob 70 letnici prvega slovenskega tabora istotam, je zbral v osrčju prelepe Prieklice 10.000 udeležencev. Kmečki narod se je pripeljal z vlakci, na okrašenih vozovih, kolesih, prihitel v pisanih narodnih nošah, na konjih in peš iz okoliških vasi.

V sprevedu

Izpred mesta je krenil spreved pod vodstvom rediteljev z godbami na kraj tabora na Glavni trg. Spreved je otvorilo 28 jezdecev na ponosnih in okrašenih muropoljcih. Jahačem z zastavami je sledila skupina koledarjev, za temi prapori, godba, fantje in dekleta v krojih ter zopet godba z dolgo vrsto gasilcev. Nad vse pestra je bila dolga vrsta ženskih narodnih noš iz Ljutomera ter okolice. Za domačimi priškimi narodnimi nošami se je vila dolga vrsta mož in fantov v navadnih oblekah. Dolgi spreved je zaključila skupina sedmih voz, na katerih so predstavljali fantje in dekleta tamošnje narodne običaje.

Ko je došel spreved na Miklošičev trg pred farno cerkev, so ljudske množice burno pozdravljale na vzvišenem prostoru zbrane slavnostne goste in predvsem sorojaka in slovenskega voditelja dr. Antona Korošca.

Po obhodu po mestu se je strnil spreved na Glavni trg, kjer se je vršila služba božja in dvojni spominski tabor.

Sv. maša in otvoritev tabora

Službo božjo pod milim nebom s primernim cerkvenim nagovorom in sv. mašo je opravil Muropoljec g. dr. Matja Slavič, prelat in vseučiliški profesor v Ljubljani.

Po cerkvenem opraviu je predsednik pripravljalnega odbora Jakob Rajh pozdravil odlične goste: g. ministra dr. Antona Korošca, okrajne načelnike iz Ljutomera, Ptuja in Sobote, svetokriškega dekana in kanonika Weixla kot zastopnika škofa, predsednika Prosvetne zveze dr. J. Hohnjeca, mariborskega župana dr. Juvana, profesorja dr. Murka, predsednika fantovskih odsekov dr. Žitka, banska svetnika Stuhca ter Bajleca, poveljnika gasilcev dr. Kudra, voditelja Prekmurcev Klekla, poslanca dr. Klara in še več drugih.

Po z burnim veseljem sprejetih pozdravov tolikih odličnikov je opomnil g. Rajh navzoče, da se vrši tabor ob 70 letnici prvega narodnega tabora v Ljutomeru in ob 20 letnici Jugoslavije. Godba je zaigrala državno himno. Sledile so vdanostne brzojavke: kralju, knezu namestniku, predsedniku vlade, banu ter škofu.

Prečitani sta bili brzojavni častitki, kateri sta naslovljena na tabor minister dr. Miha Krek in škof dr. I. Tomažič.

Prvi je spregovoril ljutomerski župan Slavič, kateri je pozdravil tabor v imenu mesta Ljutomer. Predsednik Rajh je nato podal besedo glavnemu govorniku ministru dr. Korošču, katerega je pozdravilo na tisoče in tisoče mičnih mahljajev z belimi robci, dekleta so vsula protj slavnostni tribuni cvetja in ljudske množice so iz polnih grl vzklikale v pozdrav svojemu voditelju.

Pomembne besede in izjave našega voditelja

Tabori nekdanj in danes

Dragi moj narod! Danes ob proslavi dvajsetletnice naše ljube domovine in Jugoslavije slavimo obenem tudi 70 letnico prvega tabora na Slovenskem, ki je bil pri-

vas v Ljutomeru 9. avgusta 1868. Ljutomerskemu taboru je sledila isto leto in naslednja leta cela vrsta večjih in manjših taborov po vseh slovenskih pokrajinah. Tabori so bila mesta, na katerih je slovenski izobraženec prvič v zgodovini stopil v najožji stik s slovenskim narodom ter se z njim razgovarjal in sklepal o slovenskih vprašanjih. Tabori so Slovencem izoblikovali in obenem razširili narodnostni program in narodno zavest zanesli v najširše narodne sloje. Ko so ravno na ljutomerskem taboru muropoljski in slovenjegoriški kmetje pritrjevali in vzklikali govorniku dr. Razlagu in od navdušenja vihteli klobuke, je prvak slovenskih pisateljev Josip Jurčič, ki je bil tudi tukaj navzoč, dejal svojemu sosedu: »Led se že taja, sedaj smo na dobrem!« In tako je res bilo. Na ljutomerskem taboru in drugih taborih je ljudstvo sprejelo svoj narodnostni politični program in se zanj borilo vse do njegovega uresničenja.

In danes lahko rečemo, da je program slovenskih taborov uresničen, uresničen do zadnje točke, uresničen izključno od naših ljudi, uresničen v naši narodni državi Jugoslaviji. Sedaj, ko smo dobili v Ljubljani od sedanje vlade še akademijo znanosti in umetnosti, bi lahko mirno stopili s političnega odra, če bi se ne bali, da nam drugi tega ne napravijo, kar smo mi pridobili.

Zaupanje v bodočnost

Polni zaupanja in samozavestno gledamo v bodočnost. Tudi od zunaj nam sedaj ne preti nobena nevarnost. Z vsemi sosedi živimo v mirnem prijateljstvu. Sedaj je tudi Mažarska, s katero še niso vsa vprašanja razčiščena, stopila v krog naših prijateljev. Nam, hvala Bogu, ni treba dan za dnem trepetati, da bomo sedaj in sedaj napadeni, ampak lahko vsak večer mirno pričakujemo prihodnjega dne in opravljamo kot zavedni državljani svojo dolžnost. Naše hrabre, dobro oborožene in disciplinirane vojske nočem tu niti omeniti. Tega našega skozi in skozi varnega položaja mnogi ne znajo ali pa nočejo ceniti.

Mi pa danes tukaj na drugem ljutomerskem taboru lahko rečemo: Ta naša zemlja, katere narodno zavest je začel buditi prvi ljutomerski tabor pred 70 leti, ta zemlja naših dedov in pradedov bo ostala zemlja vaših otrok in vnukov, bo ostala slovenska zemlja v jugoslovanski državi vekomaj!

Slovenska govorica, slovenska pesem, slovenska zavest bo živela vekomaj! Mi bomo ostali in hočemo ostati v svoji narodni državi Jugoslaviji vekomaj!

Kakor je pred 70 leti naš kmet in naš obrtnik in naš delavec razumel svoje buditelje in jim viharno pritrjeval, tako smo prepričani, da nas bo tudi danes muropoljski in slovenjegoriški človek razumel ter se nadalje oklepjal svoje slovenske govorice, svoje slovenske zemlje in svoje jugoslovanske države.

Kakor Srb ljubi svojo z junaško krvjo prepojeno zemljo in svojo govorico, kakor Hrvat z vsem ognjem svojega srca ljubi svojo lepo domovino in govorico, tako tudi mi Slovenci ljubimo svojo zemljo, svojo govorico, svoj narod, a vsi skupaj bodimo dobri in zvesti Jugoslovani!

Gotovo je, da pričakujete danes od mene poleg patriotičnih in nacionalnih izjav tudi nekaj političnih izjav. Kakor veste, sem jaz kri iz vaše krvi, sin teh prelepih krajev okrog Ljutomera in nas veže že staro politično prijateljstvo in tovarištvo. Mnogo bojev smo skupaj bojevali, mnogo zmag smo priborili za našo zastavo, hvala Bogu, premagani nismo bili nikdar. Tako nam Bog pomagaj tudi v bodoče.

O spremembi vlade

Kakor ste včeraj ali danes brali, se je v vladi izvršila mala sprememba. Ta mala sprememba oseb ne pomeni spremembe programa. Smer naše vladne politike se ne bo spremenila. Mi ostanemo zvesti svojim programskim izjavam v senatu in skupščini in programu JRZ. Slovenska pesem bi rekla: Mi pa ostanemo kakor smo bili, enega srca, pa ene misli!

Zanimanje za nove volitve

Bolj kakor za vladno spremembo se politični svet sedaj zanima za nove volitve. Kdaj bodo nove volitve? Tako nas sprašujejo na vsak korak. Odkrito in jasno povem: Vlada o tem še ni sklepala, nimamo še nobenega končnega sklepa. Zato so pa vse govorice o kakem trdno postavljenem datumu brez vsake podlage. Kljub temu pa je čas, da že sedaj začnemo z delom za dober izid prihodnjih volitev. Mi se prihodnjih volitev ne bojimo, ampak že sedaj lahko postavimo prognozo za izid prihodnjih volitev. V vsej državi bo ponovno zmagala JRZ, na Hrvaškem bo tokrat še močna bivša HSS, vse druge stranke in pa stranci ostanejo, kakor se Srb izraža: »politična boranija«, droben fižolček, katerega bomo drugi pozobali. Kdaj torej bodo nove volitve? Da volitve še ne bodo jutri, za to naj vam bo dokaz dejstvo, da vlada tudi še ni prinesla odločbe o volilnem zakonu, po katerem naj se prihodnjič voli. Res je, da je vlada obljubila nov volilni zakon, a se ni vezala na noben termin. Zaradi tega bo morala vlada v prihodnji dobi odločiti tudi o tem, ali že sedaj predloži senatu in narodni skupščini nov volilni zakon, ali pa svojo dano obljubo prenese na novi parlament.

Vse to so stvari, o katerih danes še ne moremo s točnostjo govoriti, a bližnja bodočnost bo prinesla jasnost tudi v ta vprašanja.

Bog živi muropoljski in slovenjegoriški narod!

Mi pa se vrnimo k predmetu, s katerim smo začeli, k prvemu ljutomerskemu taboru pred 70 leti. Mi prosimo Boga: Bog nam daj in ohrani narodnega idealizma in duha, ki so ga imeli pred 70 leti naši očetje in dedi, in vsem bo šlo dobro.

Bog živi Ljutomer!

Bog živi zavedni narod muropoljski in slovenjegoriški!

Ostali govorniki in razhod

Z nepopisnim navdušenjem sprejetim besedam voditelja so sledili govori predsednika Prosvetne zveze g. dr. Josipa Hohnjeca, katerega prinašamo v izvlečku na uvodnem mestu, banskega svet-

nika g. Stuheca in g. župnika Klekla. Občo pozornost in navdušenje je vzbudila kmetica gospa Koren iz Boreč pri Ljutomeru, ki je prosila voditelja v imenu žen, naj sporoči kraljici udanostne poklone slovenskega ženstva iz Priekije, ki je narodno zavedno in se v polni meri zaveda važnosti časa.

Dopoldanski veličastni tabor je bil zaključen

s pesmijo »Hej Slovani!«, katero je odpel narod ob zvokih godbe.

Prišel je lepo urejen razhod mimo tribune, s katere se je radostno zahvaljeval svojim starim borcem, fantom in dekletom, ženam in obrtnikom ter drugim naš od vseh udeležencev spominskega tabora burno pozdravljani voditelj dr. Anton Korošec.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Bilanca blejske konference

V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo poročali, da je zboroval v prvih dneh minulega tedna na Bledu pod predsedstvom našega ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča stalni svet Male zveze.

Trije zunanji ministri držav Male zveze so vzeli na sejah od 21. do 22. avgusta v podrobnosti v pretres splošni položaj kakor tudi vsa zunanjepolitična vprašanja, ki posebej zanimajo države Male zveze. Pri tej priložnosti so z zadovoljnostjo ugotovili, da obstojajo nekateri vzpodbujajoči znaki ter so izrazili željo, da se bodo ti znaki izboljšanja še razvili in okrepili s pomočjo potrpežljivega in vztrajnega dela vseh interesiranih držav. Istočasno so trije ministri tudi podčrtali globoko privrženost držav Male zveze politiki miru in sporazuma ter so izrazili svojo trdno voljo, da bodo ostali zvesti tej politiki.

Največji uspeh blejskih posvetovanj, katerega odobravajo vse evropske miroljubne velesile, je sporazum z Mažarsko.

O pobotanju z Mažarsko je bilo izdano tole uradno obvestilo:

Stalni svet je z zadovoljstvom ugotovil, da so se pogajanja, ki tečejo sedaj že eno leto z Mažarsko, zaključila s sporazumi, s katerimi se države Male zveze in Mažarska medsebojno odrekajo uporabi sile v medsebojnih odnosih in v katerih tri države Male zveze priznavajo Mažarski enakopravnost na polju oboroževanja.

Nekatera druga vprašanja, o katerih pogajanja še trajajo in s katerimi se bo razčistilo polje za neoviran razvoj dobrih sosednih odnosov med Mažarsko in državami Male zveze, še niso mogla biti povsem zaključena. Države Male zveze in Mažarska se bodo sporazumele in bodo izdale uradno poročilo o razvojnem položaju pogajanj.

Sporazum Male zveze z Mažarsko je pozdravilo vodilno časopisje vseh evropskih velesil kot dragocen nov prispevek k pomirjenju v Srednji Evropi.

Prihodnje zasedanje stalnega sveta Male zveze bo v septembru v Ženevi ob priliki 19. zasedanja skupščine Društva narodov.

*

V DRUGIH DRŽAVAH

Še mrtvi avstrijski kancler nima miru. Pred leti ob priliki poskusa hitlerjanskega puča na Dunaju ustreljenega kanclerja Dollfussa so pokopali v dunajski Spominski cerkvi. Pred nedavnim so krsto s posmrtnimi ostanki Dollfussa dvignili iz grobnice in so jo sredi noči z avtomobilom prepeljali na Spodnje Avstrijsko, kjer so jo pokopali na pokopališču kanclerjeve

rojstne vasi. Prevoz rakve je oskrbela policija.

Krog obiska mažarskega regenta v Nemčiji. Nemci so mažarskega regenta za bivanja v Nemčiji in predvsem v Berlinu ter v vojni luki Kiel posebno odlikovali, kar se tiče zaupanja. Horthy je obiskal eno največjih nemških utrd na morju — otok Helgoland, katerega ni videl niti Mussolini. Tokrat se je prvič zgodilo, da je dobil odličen zastopnik tuje države vpogled v to, kar je ustvarila Nemčija po vojni, da se oboroži ter utrdi na morju. Nemški strokovnjaki so razkazali Horthyju vse skrivnosti Helgolanda, ki so sicer tako strogo zavarovane, da noben obiskovalec tega otoka ne more opaziti niti najmanjše sledi o kakih utrdbah. Mažarskemu regentu pa niso razkazali samo trdnjav na otoku, ampak celo najmodernejše pomorsko napadalno orožje in njegovo delovanje. — V zvezi z nemškim zaupanjem napram regentu Horthyju je objavil ugleden londonski list vest, da bo admiral in regent Horthy po povratu iz Nemčije v Budimpešti proglašen in kronan za mažarskega kralja, na kar bi naj bili nemška in italijanska vlada že pristali.

Romunski zunanji minister bo obiskal Mussolinija. Romunski zunanji minister Comnen se je odpeljal z Blede na naš Jadransko morje bo odpotoval v Benetke in od tam v Rim, da uradno obišče Mussolinija in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana ter stopi z njima v osebne stike. V političnih krogih pripisujejo temu potovanju romunskega zunanjega ministra v Rim neposredno po konferenci Male zveze na Bledu velik političen pomen.

Hudo obsojeni uporniki na Kreti. Pred nedavnim je Metaksasova grška vlada že kar v kali zatrla upor na otoku Kreta, kjer so bile pred leti vstaje tako rekoč na dnevnom redu. Polovljene kolovodje čisto ponesrečenega upora je sodilo vojno sodišče na izrednem zasedanju. Po šestih dneh je bila izrečena naslednja obsodba: štirje uporniki so bili obsojeni na smrt, štirje na dosmrtno ječo, 35 obtožencev je bilo obsojenih na ječo od 20 do 22 let, 25 obtožencev je bilo oproščenih.

40 letni vladarski jubilej. Holandska kraljica bo slavila 6. septembra 40 letnico vladanja.

*

Socialisti in komunisti proti francoski vladi

Ministrski predsednik pokopal »ljudsko fronto«

Francoski ministrski predsednik Daladier je napovedal, da bo njegova vlada odpravila od ljudske fronte uvedeni 40 urni delovni teden in bo omogočila v tem oziru

podjetjem svobodo, da bodo lahko delala več nego 40 ur tedensko. Tudi nagrade za nadurno delo ne bodo smele presegati navadno delo več nego za 10%.

Daladier je pomenljivo omenil v svojem govoru o važnih socialnih spremembah, da sta Francija in Mehika edini državi na svetu, v katerih obstojajo brezglavi predpisi o delu. Zaradi tega zla se je tudi zmanjšal narodni dohodek, med tem ko so se v istem času stalno povečavale državne in samoupravne dajatve. Leta 1914 je znašal francoski narodni dohodek 38 milijard frankov v zlatu. Leta 1931 se je ta narodni dohodek dvignil na 49 milijard zlatih frankov. A že leta 1937 je ta dohodek znašal le 22 milijard, od katerih odpade skoraj 10 milijard na državne in samoupravne dajatve. Kar se tiče dohodkov od premičnega in nepremičnega kapitala, se je ta zmanjšal za 45%. Mešani dohodki, to je dohodki dela skupaj s kapitalom — torej dohodki industrijskih, trgovskih in poljedelskih podjetij — so se zmanjšali za 66%.

Omenjena napoved o prepotrebni spremembah glede delovnega časa je povzročila že zadnjič omenjeno ter na hitro roko rešeno vladno krizo.

Že z naznanilom, da mora zginiti poguba za narodno gospodarstvo — 40 urni delovni teden in prekomerne nagrade za nadurno delo, je ministrski predsednik pokopal ljudsko fronto, koje otroci so bili svoj čas brezsmiselne novotarije z delovnim časom in s previsokimi nagradami za čezurno delo.

Socialisti in komunisti pod skupno marelo

Daladierjevi socialni načrti so koj zadeli na hud odpor pri socialistih in komunistih. Socialisti in komunisti bodo z združenimi močmi nahujskali delavske množice, ki bodo začele izzivati notranje nemire. Voditelji socialistov in komunistov so s polno paro na delu, da bi se osnovala skupna socialistično-komunistična fronta, ki bi se zagnala v Daladierjevo vlado.

Neustrašeni ministrski predsednik

Vladni krogi odobravajo neustrašeni nastop ministrskega predsednika, ki je takoj zatrl odpor v vladi s spremembo dveh ministrov. Daladier bo nastopil tudi proti vsem, ki bi skušali rušiti socialni mir ter red. V pristanišče v velikem obmorskem mestu Marsej, kjer so začeli stavkati pristaniški delavci, je poslal Daladier vojaštvo, katero natovarja ter iztovarja ladje in je s tem stavka zgubila pomen.

Še pred jesenskim sestankom parlamenta upa Daladier, da bo uredil z zasilnimi